

Assen, 25 augustus 2026
Ons kenmerk: 1003825

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTH INZAKE OMGEVINGSVERGUNNING FLORA- EN FAUNA-ACTIVITEIT

Vergunninghouder : Stichting Woonservice Drenthe
Activiteit : Renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden
Locatie : Goedkoopstraat 6 t/m 16 te Klijndijk (even)

Deze omgevingsvergunning wordt verleend voor de periode vanaf 1 september 2027 tot en met 15 september 2029.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben, met inachtneming van artikel 8.74k van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), besloten aan Stichting Woonservice Drenthe op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een omgevingsvergunning, zoals bedoeld in artikel 5.1. tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet te verlenen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 11.46., eerste lid, van het Bal voor de habitatrichtlijnsoorten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), waar het gaat om:
 - b. het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger;
 - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Voorschriften

Aan deze omgevingsvergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De omgevingsvergunning wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden, zoals beschreven in de aanvraag en de daarbij behorende stukken.
- 1.3. De vergunninghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe via yth@drenthe.nl, indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze omgevingsvergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze omgevingsvergunning.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning en de begeleidende brief (papier of digitaal) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6. De vergunninghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe via yth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau/ecologisch deskundige de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau of ecologisch deskundige door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.8. Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het “Activiteitenplan verduurzamingswerkzaamheden complex KLI003”, d.d. 19 januari 2026 door TAUW b.v. (hierna: Activiteitenplan) en de aanvullingen per mail van d.d. 1 en 31 juli 2026 en 18 augustus, behorend bij dit besluit.
- 1.9. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.10. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag. Tevens dient het ecologisch logboek direct na afronding van de werkzaamheden onder vermelding van het kenmerk van het besluit te worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.11. Binnen twee maanden na het verlenen van deze vergunning dienen alle waarnemingen van de soorten die waargenomen zijn tijdens het nader onderzoek te worden ingevoerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Na invoering van deze gegevens dient hiervan een afschrift verstuurd te worden onder vermelding van het kenmerk van het besluit via vth@drenthe.nl.

2. Soort specifieke voorschriften

Gewone dwergvleermuis

- 2.1. De vergunninghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. De (meest) kwetsbare periode (winterperiode) loopt globaal van 1 november tot 1 april. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis. Deze loopt globaal van 15 mei t/m 15 juli. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.2. De vergunninghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal acht tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS 1/2 van BNB BOX, geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden, conform het Activiteitenplan.
- 2.3. Er zijn tien vleermuiskasten opgehangen aan de Visserstraat 4, 8, 10, 12 en 16. Deze kasten maken deel uit van tijdelijke compensatie die is aangebracht voor een voltooid project, ook de periode van één jaar waarin de kasten moeten blijven hangen nadat de permanente voorzieningen zijn geplaatst is verlopen. De vleermuiskasten uit het eerdere project moeten door een ecologisch deskundige gecontroleerd worden op aanwezigheid van vleermuizen. Er dienen tenminste acht vleermuiskasten beschikbaar te zijn ter compensatie van de twee verblijfplaatsen die verloren gaan. Als een vleermuiskast al bezet is door een vleermuis kan deze niet tellen als compensatie en moeten er extra voorzieningen geplaatst worden. Deze extra voorzieningen moeten uiterlijk 15 juni 2027 aanwezig zijn om aan de gewenningsperiode van drie maanden te kunnen voldoen.

- 2.4. Als er extra tijdelijke voorzieningen geplaatst moeten worden omdat de vleermuiskasten al bezet zijn, moet er een verslag van de controle en een kaart met de locaties van de aangebrachte voorzieningen worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 2.5. Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal drie maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waardoor de gewone dwergvleermuis in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren, gezien dit het actieve seizoen van de diersoort betreft. Dit geldt ook voor de extra geplaatste kasten na de controle door de ecologisch deskundige.
- 2.6. Gedurende de periode waarin de kasten aanwezig moeten blijven dienen deze ook functioneel te blijven. Hierbij dient rekening gehouden te worden met aanschijning van de kasten en het behoud van de vrije in-/en uitvliegroute door bijvoorbeeld takken of ander groen te verwijderen.
- 2.7. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen als bedoeld in voorschrift 2.12 zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de meest kwetsbare periode en als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.8. Voorafgaand aan de werkzaamheden, bij voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden en binnen de actieve periode (maar buiten de kraamperiode) dienen de woningen natuurvrij gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan. Indien het natuurvrij maken niet door de ecologisch deskundige zelf/onder begeleiding van wordt uitgevoerd, dient binnen 36 uur de methode van natuurvrij maken gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige.
- 2.9. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van purschuim en kleverig materiaal.
- 2.10. Bij het natuurvrij maken dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. Tevens dient er voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig natuurvrij gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode(s) plaatsvinden. Uitstel van de werkzaamheden dient ook uitstel van natuurvrij maken te betekenen.
- 2.11. Voorafgaand aan de werkzaamheden, binnen het actieve seizoen en na minimaal drie dagen (met voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden) na het natuurvrij maken dient door een ecologisch deskundige door middel van een in- en/of uitvliegcontrole conform het vleermuisprotocol vastgesteld te zijn dat er geen gewone dwergvleermuis in de woningen meer aanwezig is. Wanneer er niet kan worden vastgesteld dat er geen gewone dwergvleermuis in de woningen meer aanwezig is, kunnen de werkzaamheden niet aanvangen en moet het gestelde onder voorschrift 2.8 t/m 2.11 worden herhaald.
- 2.12. De vergunninghouder dient voor de permanente situatie minimaal acht (inbouw)kasten van het type VMPM1s of VMPM2s van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar), geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden conform het Activiteitenplan.
- 2.13. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en/of op basis van expert judgement van de ecologisch deskundige.

Laatvlieger

- 2.14. De vergunninghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de laatvlieger. De (meest) kwetsbare periode (winterperiode) loopt globaal van 1 november tot 1 april. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met de kraamperiode van de laatvlieger. Deze loopt globaal van 15 april t/m 15 september. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.15. De vergunninghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal vier permanente vleermuisvoorzieningen (gevelbetimmering) van het type VMN1 van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar), geschikt voor de laatvlieger aan te bieden, conform het Activiteitenplan.
- 2.16. Er dient bij het plaatsen van de vleermuisvoorzieningen een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal 3 maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waardoor de laatvlieger in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren, gezien dit het actieve seizoen van de diersoort betreft.
- 2.17. Gedurende de periode waarin de kasten aanwezig moeten blijven dienen deze ook functioneel te blijven. Hierbij dient rekening gehouden te worden met aanschijsing van de kasten en het behoud van de vrije in-/en uitvliegroute door bijvoorbeeld takken of ander groen te verwijderen.
- 2.18. Voorafgaand aan de werkzaamheden, bij voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden en binnen de actieve periode (maar buiten de kraamperiode) dienen de woningen natuurvrij gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan. Indien het natuurvrij maken niet door de ecologisch deskundige zelf/onder begeleiding van wordt uitgevoerd, dient binnen 36 uur de methode van natuurvrij maken gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige.
- 2.19. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van purschuim en kleverig materiaal.
- 2.20. Bij het natuurvrij maken dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de laatvlieger. Tevens dient er voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig natuurvrij gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode(s) plaatsvinden. Uitstel van de werkzaamheden dient ook uitstel van natuurvrij maken te betekenen.
- 2.21. Voorafgaand aan de werkzaamheden, binnen het actieve seizoen en na minimaal drie dagen (met voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden) na het natuurvrij maken dient door een ecologisch deskundige door middel van een in- en/of uitvliegcontrole conform het vleermuisprotocol vastgesteld te zijn dat er geen laatvliegers in de woningen meer aanwezig zijn. Wanneer er niet kan worden vastgesteld dat er geen laatvliegers in de woningen meer aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden niet aanvangen en moet het gestelde onder voorschrift 2.18 t/m 2.21 worden herhaald.
- 2.22. De permanente voorzieningen voor de laatvlieger dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de laatvlieger en/of op basis van expert judgement van de ecologisch deskundige.

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soort(en) waarvoor deze omgevingsvergunning is verleend, dient tenminste aanwezig en/of geïnformeerd te zijn tijdens de volgende momenten:

- 3.1.1. Aanwezig bij het natuurvrij maken of de controle op de methode van natuurvrij maken, voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - 3.1.2. Aanwezig bij de controle of het natuurvrij maken succesvol is uitgevoerd, voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - 3.1.3. Aanwezig bij het aanbrengen van de alternatieve verblijfplaatsen op geschikte locaties;
 - 3.1.4. Vooraf geïnformeerd over de start van de werkzaamheden na het natuurvrij maken;
 - 3.1.5. Aanwezig bij het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen voor de soorten.
- 3.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ecologisch deskundige.

4. Zorgplicht

- 4.1. De vergunninghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 4.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de vergunninghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

5. Stikstof

Het is mogelijk dat er voor deze activiteit op grond van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een natura 2000-activiteit noodzakelijk is. In de Omgevingswet is de bescherming van natura 2000-gebieden vastgelegd. U bent verplicht om voordat u gaat beginnen te inventariseren wat de effecten van de activiteit zijn op de omliggende natura 2000-gebieden door bijvoorbeeld het uitvoeren van een AERIUS-berekening. Afhankelijk van de uitkomst is mogelijk een aanvullende ecologische toetsing nodig en dient u mogelijk vooraf een omgevingsvergunning bij de provincie aan te vragen. Zie voor meer informatie hierover de volgende website: www.provincie.drenthe.nl/natuurbescherming of neem contact op met de provincie Drenthe op telefoonnummer (0592) 36 55 55.

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Stichting Woonservice Drenthe (digitaal);

- TAUW b.v. (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Borger-Odoorn (digitaal).

Omgevingsvergunningstermijn

Het kan voorkomen dat de in de omgevingsvergunning gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de omgevingsvergunning betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn te verzoeken om verlenging. Daarvoor kunt u contact opnemen via vth@drenthe.nl.

Omgevingsvergunningwijziging

Indien de vergunninghouder verzoekt om wijziging van de voorschriften die in deze vergunning zijn opgenomen, dient hiervoor een wijzigingsvergunning te worden aangevraagd, voorzien van een inhoudelijke onderbouwing.

Kleine wijzigingen die geen betrekking hebben op de bovenstaande voorschriften kunnen, in overleg met een ecologische deskundige en de provincie, worden doorgevoerd. Dergelijke wijzigingen dienen te allen tijde in afstemming met de provincie plaats te vinden. Hierover kunt u contact opnemen via vth@drenthe.nl

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 9 februari 2026 hebben wij van het TAUW b.v. namens Stichting Woonservice Drenthe (hierna: vergunninghouder) een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. De aanvraag heeft betrekking op renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden, gelegen aan Goedkoopstraat 6 t/m 16 (even) in Klijndijk in de gemeente Borger-Odoorn (zie figuur 1). De vergunninghouder heeft een omgevingsvergunning aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11.46, eerste lid en onder b en d, van het Bal voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Figuur 1: Plangebied (bron: Activiteitenplan)

2. Wettelijk kader

Het is op grond van artikel 5.1, tweede lid en onder g, van de Omgevingswet (Ow) verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten voor zover het gaat om een in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen geval. De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermd volgens diverse beschermingsregimes van het Bal.

2.1 Habitatrichtlijn

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn beschermde inheemse zoogdiersoorten als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn en bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 11.46, eerste lid van het Bal waar het gaat om:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven, alsmede essentiële foerageergebieden en vliegroutes leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal. Doordat bij de uitvoering van de werkzaamheden verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden vernield, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Naast artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal is een omgevingsvergunning aangevraagd voor artikel 11.46, eerste lid en onder b, van het Bal. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden.

2.2 Beoordelingsgronden vergunningverlening

Op grond van artikel 3.56 van het Bkl dienen wij bij het afgeven van een omgevingsvergunning rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de omgevingsvergunning anders vorm te geven.

3. De situatie

De vergunninghouder heeft het voornemen om kleinschalige renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren aan acht woningen in Klijndijk, in de gemeente Borger-Odoorn. Tijdens de werkzaamheden zullen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger aangetast worden en kunnen de gewone dwergvleermuis en laatvlieger mogelijk verstoord worden. De werkzaamheden die effect kunnen hebben op de beschermde soorten zijn het (na)isoleren van gevels en uitvoeren van schilderwerk aan kozijnen. Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd aan de daken.

3.1 Uitgevoerd onderzoek

Door TAUW b.v. is een quickscan uitgevoerd die bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 13 december 2024. Op basis van de uitkomsten van deze quickscan kunnen negatieve gevolgen voor vleermuizen niet op voorhand uitgesloten worden. Alle overige beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van de quickscan, (zie "Natuurtoets Woonservice, Sleen, Klijndijk en Odoorn", d.d. 10 april 2025 door TAUW b.v.). Naar de soorten die niet uitgesloten konden worden op basis van de quickscan is nader onderzoek uitgevoerd in 2025. Dit onderzoek is uitgevoerd conform het meest recente vleermuisprotocol. Hiermee kunnen wij concluderen dat er voldoende onderzoek is uitgevoerd.

Tijdens het nader onderzoek zijn de volgende soorten en verblijfplaatsen vastgesteld binnen het projectgebied:

- Gewone dwergvleermuis: uit het nader onderzoek blijkt dat er twee paar- en milde winterverblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied (zie figuur 2). De verblijfplaatsen bevinden zich op de Goedkoopstraat nummer 6 en 16. De exacte locatie van de verblijfplaatsen is onbekend, beide verblijfplaatsen bevinden zich vermoedelijk in de kopgevel.
- Laatvlieger: uit het onderzoek blijkt dat er één zomerverblijfplaats aanwezig is binnen het plangebied (zie figuur 2). De verblijfplaats bevindt zich op de Goedkoopstraat 8, de invliegopening bevindt zich onder de kantpan aan de kopgevel.

Er is ook een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de vleermuiskast aan de kopgevel van de Goedkoopstraat 10. Deze verblijfplaats wordt niet aangetast door de werkzaamheden.

Als gevolg van de werkzaamheden gaan er twee paar- en milde winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger verloren. Om die reden is een omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteit vereist.

Figuur 2: Locatie met aangetroffen verblijfplaatsen (bron: Activiteitenplan)

Figuur 3: Locatie met de aangetroffen zomerverblijfplaats van de laatvlieger (bron: "Soortengericht onderzoek Woonservice, Klijndijk (KLI003)", d.d. 11 november 2025 door TAUW b.v.)

3.2 Tijdelijke compensatie

Er zijn twee paar- en milde winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Om de periode tussen het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen te overbruggen dient er tijdelijke compensatie gerealiseerd te worden voor de gewone dwergvleermuis.

In 2022 zijn tien tijdelijke vleermuiskasten opgehangen aan de Visserstraat 4, 8, 10, 12 en 16, van het type ANS 1/2 van BNB Box. Deze vleermuiskasten behoorden tot de tijdelijke compensatie voor een al voltooid project in de buurt. De periode waarin tijdelijke vleermuiskasten nog een jaar na realisatie van de permanente voorzieningen moet blijven hangen is al verstreken en zouden daarom beschikbaar kunnen zijn voor dit project. Er zijn tenminste acht beschikbare vleermuiskasten nodig voor de tijdelijke compensatie. Er moet een controle plaatsvinden waarin gecontroleerd wordt of deze kasten al bezet zijn door vleermuizen. Kast die al bezet zijn kunnen niet worden ingezet als tijdelijke compensatie voor dit project. Als de kasten al bezet zijn zullen er extra kasten binnen 200 meter van het plangebied moeten worden opgehangen. De extra vleermuiskasten moeten uiterlijk 15 juni 2027 beschikbaar zijn. Het plaatsen van de tijdelijke kasten dient te gebeuren onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken zal plaatsvinden in najaar 2027. Hiermee wordt er aan de gewenningsperiode van drie maanden voor de paar- en milde winterverblijfplaatsen voldaan. De kasten worden opgehangen/geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en conform het activiteitenplan hoofdstuk 4.

Na de werkzaamheden dienen de tijdelijke vleermuiskasten tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode en alleen als door een ecologisch

deskundige is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn door de gewone dwergvleermuis (of door een andere soort).

Met de bovenstaande maatregelen wordt er voldoende tijdelijk gecompenseerd voor de gewone dwergvleermuis.

3.3 *Permanente mitigatie*

Na afronding van de werkzaamheden is het nodig om permanente voorzieningen te plaatsen ter compensatie van de verblijfplaatsen die met de werkzaamheden verloren gaan.

Gewone dwergvleermuis

Voor de permanente compensatie van de gewone dwergvleermuis zullen er tenminste acht vleermuiskasten van het type VMPM1s of VMPM2s van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar) worden ingebouwd. Hiervoor zullen er aan de kopgevels van Goedkoopstraat 6 en 16 twee vleermuiskasten per gevel worden ingebouwd, en aan de kopgevels van Goedkoopstraat 8, 10, 12 en 14 wordt één vleermuiskast ingebouwd. Het plaatsen van de permanente kasten dient te gebeuren onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

De kasten worden geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en conform het activiteitenplan hoofdstuk 4.

Met de bovenstaande maatregelen wordt er voldoende permanent gecompenseerd voor de gewone dwergvleermuis.

Laatvlieger

Voor de laatvlieger worden vóór de start van de werkzaamheden permanente voorzieningen geplaatst. Aan de kopgevels van Pompstraat 2, 8, 10 en 14 zal op de oost- en west-georiënteerde gevels gevelbetimmering van het type VMN1 van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar) worden geplaatst. Deze voorzieningen moeten uiterlijk 31 mei 2027 geplaatst zijn, daarmee wordt voldaan aan de gewenningsperiode van 3 maanden voor de laatvlieger. Het plaatsen van de permanente voorzieningen dient te gebeuren onder begeleiding van een ecologisch deskundige. De voorzieningen worden geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de laatvlieger en conform het activiteitenplan hoofdstuk 4.

Met de bovenstaande maatregelen wordt er voldoende permanent gecompenseerd voor de laatvlieger.

3.4 *Natuurvrij maken*

Door de werkzaamheden kunnen de gewone dwergvleermuis en laatvlieger verstoord worden of kunnen verblijfplaatsen worden aangetast. Om deze reden dienen de verblijfplaatsen natuurvrij gemaakt te worden voorafgaand aan de werkzaamheden om er zorg voor te dragen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet in de woningen aanwezig zijn. Het natuurvrij maken kan enkel plaatsvinden in de periodes van 1 t/m 15 april en 15 september t/m 31 oktober, buiten de kwetsbare winter- en kraamperiode van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Verblijfplaatsen van vleermuizen dienen binnen de actieve periode natuurvrij gemaakt te worden door gebruik te maken van exclusion flaps. Er wordt gebruik gemaakt van exclusion flaps van het type EF3 van Unitura of vergelijkbaar, deze exclusion flaps zijn ook geschikt voor de laatvlieger. Deze borgen dat vleermuizen naar buiten kunnen, maar niet meer terug naar binnen. De exclusion flaps worden geplaatst

voor openingen verspreid over geschikte locaties. Overige kieren kunnen dichtgezet worden met vulschuim, werings- of gootborstels of gaas.

Enkele dagen tot een week na het natuurvrij maken wordt door de ecologisch deskundig een controle uitgevoerd op het natuurvrij maken. Bij deze controle, een in- en/of uitvliegcontrole, wordt gekeken of er geen vleermuizen in de woningen meer aanwezig zijn voordat de renovatie begint. De werkzaamheden kunnen pas beginnen nadat de ecologisch deskundige beoordeeld heeft dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. Het kan dus voorkomen dat er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden wanneer bij de eerste controle nog vleermuizen in de woningen aanwezig zijn.

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde omgevingsvergunning alleen kan worden verleend als de vergunning aangevraagd wordt onder een aangewezen belang, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De vergunninghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikelen 8.74k van het Bkl.

4.1 Belangenafweging

De vergunninghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, genoemd in artikel 8.74k, lid 1, sub b onder 3 van het Bkl.

In het Activiteitenplan staat het belang op de volgende manier beschreven:

Duurzaamheid

“Het belang van het project ligt in het bijzonder in de bijdrage aan het beperken van de klimaatverandering door het beperken van het energieverbruik en het verbeteren van de lokale luchtkwaliteit en het daarmee verbeteren van de volksgezondheid.

Klimaatverandering kan leiden tot belangrijke economische schade als gevolg van:

- *Zeespiegelstijging met risico op overstromingen en verzilting;*
- *Vergroting weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);*
- *Beperkingen in zoetwatervoorzieningen;*
- *Toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;*
- *Bedreiging van de energievoorziening.*

Het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering dient derhalve een groot maatschappelijk belang.”

Volksgezondheid

“Omdat de woningen na de werkzaamheden een beter binnenklimaat hebben, draagt de ontwikkeling ook bij aan de verbetering van de volksgezondheid. De woningen zijn gebouwd in 1956. De woningen zijn verouderd en de isolatie voldoet niet meer aan de huidige normen voor een huurwoning.

Koudebruggen in de spouw worden verholpen door de spouwisolatie aan te vullen. Ook wordt schimmelvorming voorkomen door koudebruggen aan te pakken. De aan te brengen ventilatiesystemen in de woningen worden CO2 gestuurd, zodat er in de woningen een beter binnenklimaat ontstaat. De hoge stookkosten in de huidige situatie leiden tot een groter energie- en gasverbruik en een hogere CO2-uitstoot. De hoge energiekosten kunnen bij de bewoners leiden tot stress. Door het energieverbruik

van de woningen terug te brengen vermindert de stress, wat een positieve impuls geeft aan de volksgezondheid.”

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang. Het belang vormt een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en laatvlieger te rechtvaardigen.

4.2 Alternatievenafweging

In het Activiteitenplan staat de alternatievenafweging op de volgende manier beschreven:

Locatie

“De problemen met betrekking tot het binnenklimaat zijn net als de verblijfplaatsen van vleermuizen locatie gebonden. De werkzaamheden aan deze complexen zijn noodzakelijk vanwege gebreken van bouwfysische aard. Er is dus geen alternatieve locatie waar de verduurzamingswerkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.”

Werkwijze en planning

“Ecologisch gezien is er geen ander effect wanneer de woning ingepakt wordt (door het plaatsen van voorzetwanden) of dat de spouwmuur wordt bijgevuld. Dit omdat in beide gevallen alle verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger in de spouwmuren verloren gaan.

Een ander alternatief is het slopen van de woningen en nieuwe woningen plaatsen. Dit heeft ecologisch gezien een zwaarder effect op de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Dit aangezien wel de daken van de woningen beschikbaar blijven voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Dit is vooral voor de laatvlieger essentieel. Delen van de woningen niet aanpakken zorgt ervoor dat verblijfplaatsen behouden blijven. Met deze werkwijze kan echter geen volledige duurzame en energetische verbetering worden gerealiseerd. Dit is daarom geen realistisch alternatief. Er zijn qua voornemen geen alternatieven die gunstiger uitpakken voor de aanwezige (verblijfplaatsen van) gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Ook is het van binnenuit isoleren van de woningen geen optie. Hiermee worden de woningen in woonoppervlak voor de bewoners verkleint. Daarnaast is de spouw als bijna volledig geïsoleerd op dit moment.

In de werkwijze en planning wordt rekening gehouden met kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Door het treffen van maatregelen zijn te allen tijde voldoende geschikte verblijfplaatsen binnen het leefgebied van de lokale populaties van de soorten aanwezig. Door de werkzaamheden (en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger) uit te voeren buiten de kwetsbare periode van de soorten, worden deze soorten zo veel mogelijk ontzien. Door ruim voor de start van werkzaamheden de huidige verblijfplaatsen ongeschikt te maken, is uitgesloten dat gewone dwergvleermuizen en laatvliegers tijdens de werkzaamheden ter plaatse van de woningen aanwezig zijn. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en het doden van individuen voorkomen. Er is ten aanzien van de werkwijze en planning geen aanpak die gunstiger uitpakt voor de aanwezige (verblijfplaatsen van) gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Aangezien het hier om na-isolatie gaat en de spouwmuren al grotendeels geïsoleerd zijn, is dit de enige praktische oplossing voor het versterken van de isolatiewaarden van de woningen binnen het plangebied. Door het treffen van maatregelen zijn te allen tijde voldoende geschikte verblijfplaatsen binnen het leefgebied van de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig.”

Door buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger te werken en

voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ecologisch deskundige, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het plangebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3 Staat van instandhouding

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is beoordeeld als onbekend. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen.

Het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis beslaat heel Nederland. Het leefgebied bestaat uit een grote verscheidenheid aan landschappen, waaronder stedelijk gebied. Daarom wordt de verspreiding en het leefgebied zowel landelijk als regionaal gunstig beoordeeld. Door het bovenstaande is er geen reden om aan te nemen dat de nationale en regionale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis ongunstig is, ondanks dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beschouwd.

Gezien de waarnemingen uit de NDFF is de gewone dwergvleermuis lokaal de meest talrijke vleermuissoort. In het plangebied zijn eveneens de meeste waarnemingen aan de gewone dwergvleermuis toe te bedelen. Tijdens het onderzoek naar vleermuizen in het plangebied zijn ook buiten het plangebied verblijfplaatsen aangetoond en veel waarnemingen gedaan van de soort, hoewel het complete netwerk van de lokale populatie niet in beeld is. Toch wordt er voor de regionale en lokale staat van instandhouding aangesloten bij de nationale staat van instandhouding, zijnde: onbekend. Door het bovenstaande is er echter geen reden om aan te nemen dat de regionale en lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis ongunstig is. Deze wordt dus als gunstig beoordeeld.

Laatvlieger

Laatvliegers komen in Nederland vrij algemeen en wijdverspreid voor, maar in veel lagere aantallen dan de gewone dwergvleermuis. De laatvlieger behoort in Nederland tot één van de grootste soorten. De landelijke staat van instandhouding van de laatvlieger is beoordeeld als matig ongunstig. Door de slechte zichtbaarheid van laatvliegers in hun verblijfplaatsen en het optreden van verhuisgedrag, zijn tellingen in of nabij verblijfplaatsen nauwelijks geschikt voor populatiemonitoring. Het is daarom moeilijk aan te geven op hoeveel individuen de populatie wordt geschat (BIJ12, 2025). De populatietrend wordt bepaald aan de hand van het aantal waarnemingen per kilometerhok. Op basis van regionale onderzoeken en kennis laat de populatietrend van de laatvlieger een matige afname zien tegenover de trend van 2021 die als stabiel werd beoordeeld.

Binnen de provincie Drenthe komt de laatvlieger verspreid over de provincie voor. In de omgeving van Klijndijk zijn echter geen waarnemingen van laatvlieger bekend (NDFF, 2026). Waarnemingen uit de NDFF geven in dit geval waarschijnlijk geen compleet beeld van de verspreiding van laatvlieger in de omgeving. Er is een zomerverblijf en activiteit van de laatvlieger vastgesteld tijdens het onderzoek. Verder is bekend dat er kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen in Schoonoord, Aalden en Mussel aanwezig zijn, op ongeveer 10, 11 en 20 km van Klijndijk. Eerder uitgevoerde onderzoeken en de

NDFF geven dus geen duidelijk beeld van de lokale verspreiding van laatvlieger. Er is geen reden om aan te nemen dat het beeld op lokaal regionaal niveau afwijkt van het beeld dat uit verspreidingsatlassen op nationaal niveau naar voren komt.

Er is geen specifiek onderzoek gedaan naar de populatie laatvliegers in de omgeving van Klijndijk. Uit het nader onderzoek kwam naar voren dat er een zomerverblijf van laatvlieger in het dorp aanwezig is. Zoals eerder gesteld zijn er ook kolonies en verblijfplaatsen in Schoonoord, Aalden en Mussel aanwezig. De aanwezigheid van verschillende kraamverblijfplaatsen van laatvlieger binnen in de omgeving van Klijndijk duidt op een netwerk van verblijfplaatsen dat met elkaar in verbinding staat. Er is binnen de bebouwde kom van Klijndijk echter geen verdere informatie bekend over de populatieopbouw en de trend van laatvlieger. Een gedetailleerde inventarisatie van het leefgebied en het toekomstperspectief voor laatvlieger zijn voor Klijndijk niet bekend. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat het eindoordeel van de lokale staat van instandhouding afwijkt van de staat van instandhouding op regionaal of lokaal niveau. Het eindoordeel van de regionale staat van instandhouding is dus 'matig ongunstig'.

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de vergunninghouder de vergunning heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De vergunninghouder is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om nadelige gevolgen te voorkomen.

Artikel 1.7 van de Omgevingswet en artikel 11.27 van het Bal bevatten respectievelijk de algemene en specifieke zorgplicht in het kader van een flora- en fauna-activiteit. De zorgplicht gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Rekening houden met het broedseizoen van vogels valt ook onder de specifieke zorgplicht. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij een omgevingsvergunning te verlenen. Aan deze vergunning zijn de voorschriften verbonden, zoals vermeld in dit besluit.